

چگونگی ارزش گذاری (نمره) در گزارشات گروه تحقیق (مطالعه موردی در اقدام پژوهی)

شماره ۳

گام اول (انتخاب زمینه و موضوع پژوهش)

با فرض اینکه یکی از مشکلات جاری گروه تحقیق کیفیت متوسط گزارشات نهایی این مجموعه است، زمینه پژوهشی طرح مورد مطالعه روش ارتقا آن انتخاب گردید.

گام دوم (مطالعه اسناد مدارک مربوط به موضوع پژوهش)

با فرض اینکه از ۱۰۰ گزارش نهایی ارسال شده از گروه تحقیق به راهبر گروه و سپس مسئولان ذی ربط و ذی حساب مربوطه، ۵۱ مورد نمره کمتر از ۱۷ و ۴۹ مورد بیشتر از نمره ۱۷ دریافت کرده‌اند و لذا عملکرد ضعیفی نشان می‌دهند.

هدف از اجرای این طرح بررسی عوامل موثر و روش ارتقا عملکرد گروه از طریق افزایش نمره‌های گزارش نهایی محققین، به کیفیت A می‌باشد به گونه‌ای که بیش از ۹۵ درصد گزارشات نهایی ارسال شده از گروه، نمره بالای ۱۷ دریافت نمایند. با مطالعه منابع کتابخانه‌ای و اسناد اداری نشان داده می‌شود که عملکرد گزارش نهایی افراد (نمره) تحت تاثیر عوامل زیر است:

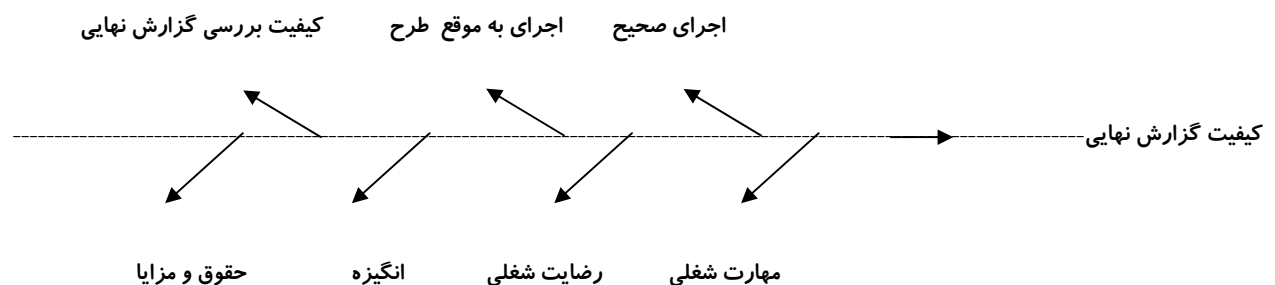
الف- چهار عامل کلاسیک افزایش عملکرد کارکنان شامل وضعیت شغلی، مهارت شغلی، انگیزش و حقوق و مزایا

ب- اجرای به موقع طرح ها

ج- اجرای صحیح و مناسب طرح ها

د- کیفیت بررسی گزارشات نهایی و ارائه نمره توسط کمیته تخصصی موسسه والد (ذی ربط گروه تحقیق)

در زیر شمای اسکلت ماهی شکل مربوط به عوامل موثر روی نمره گزارش نهایی ارائه شده است:

از میان عوامل کلاسیک در این تحقیق فقط به عامل مهارت شغلی محقق اشاره می‌شود زیرا تغییر و دستکاری سه عامل دیگر مستلزم تغییرات در دستگاه اداری است یا در هر حال خارج از توان مدیریت تحقیق می‌باشد.

مهارت شغلی نیز تحت تاثیر آموخته‌های قدیم محقق و ممارست وی در ارائه گزارش نهایی است. این آموخته‌ها شامل گذرانیدن درس روش تحقیق در دانشگاه و مرور و بهینه سازی درک مفهومی محققین در دوره‌های آموزشی حین خدمت از نظر روش تنظیم گزارش نهایی است. محققین گروه از این ناحیه به شدت ضعف دارند و خواهند داشت و تاکنون هیچ دوره‌ای برای آنها ایجاد نشده است و فقط دستورالعمل‌های مبهمی از طریق سیستم اداری یا محیط زمینه کاری عرضه شده است که گاهی خود تنظیم کننده آنها نیز در عجب دستورالعمل‌های خود انگشت به دهان مانده و از آنها سر در نمی‌آورند، یا اینکه در زمان تصحیح گزارش نهایی همین موارد را به درستی اجرا نمی‌کنند.

عامل موثر بعدی، اجرای به موقع طرح است. لازم است که طرح در زمان پیش‌بینی شده و با استحصال هزینه‌های مربوطه و طبق پروپوزال طرح انجام شود. در این رابطه در کنار کمبودهای مقطعی از نظر تامین هزینه‌های طرح، میتوان انتظار داشت که محقق با صرف اندکی هزینه و رفت و آمد و چالش‌های اداری بتواند به موقع و در زمان پیش‌بینی شده طرح را اجرا کند.

عامل دیگر، اجرای مناسب طرح است که به نظر میرسد محققین به عللی همچون فقدان وجدان و اخلاق کار تحقیقی، روحیه کار تیمی، وجود نهاد پرسنلی لازم برای اجرای طرح و ... قادر به اجرای صحیح طرح نیستند. عامل بعدی در خارج از سازمان وجود دارد و گروه تحقیق توان مقابله یا تصحیح آنرا ندارد.

گام سوم (تدوین طرح و فراهم کردن مقدمات اجرایی)

با توجه به موارد بالا و سبک سنگین کردن عوامل موثر روی بهبود کارایی گزارش‌های نهایی محققین و پس از مصاحبه و ارزیابی نظرات موسسه مدیر، مدیر تحقیق و همچنین مسئولین محیطی و سازمانی، و آنگاه پس از بازنگری و بازنویسی پروپوزال طرح، عنوان طرح تغییر می‌یابد. بررسی عوامل دیگر موقوف به پیشنهاد طرحهای دیگری است.

گام چهارم (تصویب طرح)

طرح تحقیقی با محتویات تجدید نظر شده و با عنوان جدید در نهادهای مربوطه به تصویب می‌رسد.

گام پنجم (درک شرایط موجود و تعاطی افکار با مدیران و سیاستگذاران)

چون مدیران و سیاستگذاران از اجرای این سیاست سود می‌برند، لذا به دلیل قُلت هزینه‌های اقتصادی آن، احتمالاً اجرای طرح را با اشتیاق و اطمینان بپذیرند و در ضمن هیچگونه موانع ساختاری و سازمانی در مسیر اجرای آن نیست.

گام ششم (تقویت مهارت برقراری ارتباط و دعوت شرکت‌کنندگان در طرح)

از محققین گروه دعوت شده و با توجه به تقویت مهارت گوش دادن، مهارت کار گروهی، مهارت ارتباط کلامی و مهارت تشویق محققین به مشارکت در طرح، در مورد مشخصات یک گزارش نهایی استاندارد و مقبول صحبت می‌شود و وضع موجود گزارشات، همراه با آمار کامل به آنها شناسانده شده و به عنوان گروه هدف توجیه می‌شوند که در طرح چه نیازی به آنهاست و طرح چگونه اجرا می‌شود. برای مثال گزارش آخرین طرح (نمونه ی) در دست اجرای آنها که آماده شده است، انتخاب و با توجیه آنها مبنی بر ارسال گزارش پس از برگزاری دوره و دخالت دادن دستاوردهای دوره آموزشی و اثر آن روی گزارش نهایی، آماده‌سازی می‌شوند. در صورت نیاز و در صورت وجود متخصص موضوعی (در کشور)، این بحث با او در میان گذاشته شده و از او برای اجرای دوره دعوت میشود.

گام هفتم (توجه به اخلاق پژوهش و دعوت از ناظران بالقوه در موسسه والد)

متخصص مدعو در مورد اخلاق پژوهش صحبت می‌کند، اینکه محتویات گزارش فعلی محقق محرمانه است. در صورتی که محقق دارای گزارش خوب و قابل قبولی است از امتیاز استفاده از او در هدایت دوره برخوردار می‌شود و در صورت تکراری بودن بحثها برای او، قادر به ترک گروه می‌باشد. در این مرحله درباره پیشرفت کار طرح تا لحظه حاضر گزارشی به افراد داده شده و در مورد نتایج اجرای کامل طرح و برکات حاصل از آن صحبت می‌شود.

گام هشتم (تشفیص جنبه‌های اصلی مورد نظر برای اقدام و بهبود آن)

بررسی مجدد و انتقادی وضع موجود، تشخیص سطح اقدام (در اینجا، محققین گروه)، بررسی پاسخ محققین به امکان اجرای اقدامهای لازمه و بررسی سطح و عمق درک آنها از اجرای طرح و لیست کردن جنبه‌های مختلف طرح که برای بهبود مورد توجه قرار گرفته و انتخاب مهمترین و اصلی‌ترین آنها. در این طرح، جنبه اصلی صرفاً تنظیم گزارش تایپ شده مناسب برای ارسال به گروه والد است.

گام نهم (بیان وضعیت مطلوب، ملاکها و نشانگرهای آن)

وضعیت مطلوب از نظر ارزشهای حرفه‌ای، رفتار فردی و روابط و ساختار سازمانی بررسی و ملاکهای وضعیت مطلوب عنوان می‌شود و سپس نشانگرهای این ملاکها تعریف میگردد. ملاکهای وضعیت مطلوب شامل موارد زیر است:

- ۱- عدم وجود غلطهای چاپی، املائی و انشایی در گزارش
- ۲- رعایت چارچوب ارائه گزارش نهایی بر اساس مدل‌های استاندارد و فصل‌بندیهای مربوطه
- ۳- رعایت تعداد صفحات گزارش نهایی با توجه به گستردگی تحقیق مربوطه
- ۴- فصل بندی و ارائه فهرست مناسب
- ۵- ارائه موجز، مختصر و مفید خلاصه مقاله
- ۶- پیوستگی موضوع و غیره

گام دهم (گردآوری داده‌ها در مورد وضعیت موجود)

وضعیت موجود تعریف و تفاوت آن با وضعیت مطلوب برای محققین توضیح داده می‌شود. برای مثال نمره‌های ارائه شده برای گزارشهای پیشین به همراه ساختار هر گزارش، مورد بررسی و نتیجه آن به صورت جدول یا هر روش دیگر نمایش داده میشود و با ساختار و نمره گزارشهای موفق (در درون گروه یا خارج از آن) مقایسه می‌گردد. گزارشهای در دست انجام محققان نمره دهی و ملاکهای مورد استفاده آنها با توجه به نشانگرهای موجود مقایسه و نمره دهی می‌شود.

گام یازدهم (بازنگری گزینه‌های ممکن برای اقدام بهینه و تعیین جنبه اصلی موقعیت نامعین)

فرض میکنیم که در گام یازدهم به این نتیجه رسیده‌ایم که محققین از نظر فعالیت تحقیق و کار عملی روی طرح دارای ویژگی‌های مثبت و قابل قبولی هستند و فقط در زمینه تدوین گزارش مشکل دارند و مشکلات آنها عمدتاً در حول دو محور است:

الف- نقص در بررسی منابع

ب- نقص در نحوه ارائه نتایج به صورت جدول و تصویر

برای اقدام جهت رفع این نقایص به دو روش متوسل میشویم:

- ۱- تاکید مجدد بر مرور دوباره گزارش نهایی توسط محققین با استفاده از اطلاعات فردی آنها و مقایسه نتیجه بدست آمده با گزارش اولیه توسط خود آنها
- ۲- برگزاری یک کلاس آموزشی پس از اجرای مرحله اول در یک دوره آموزشی ۴ ساعته در دو جلسه متفاوت

گام دوازدهم (اجرا اقدام بهینه)

در این مرحله که در واقع مرحله دوم از مراحل اقدام پژوهی تحت عنوان مرحله اقدام (acting/action) است به ترتیب مبادرت به اجرای دو اقدام توصیف شده در بالا می‌کنیم. قبل از آن، جزئیات اقدام و چگونگی هر اقدام را برای همکاران و محققان به صورت نوشتاری فراهم کرده و در اختیار آنها قرار می‌دهیم و از آنها می‌خواهیم که با جزئیات کامل آنها را بکار ببندند. جهت مقایسه گزارشات نهایی از روش نمره دهی استفاده می‌شود به طوری که هر یک از قسمتهای گزارش (به ویژه بخش بررسی منابع و نمودارهای تصویری و جدولی آن) و نیز کل گزارش پس از قضاوت نمره اعطا شود و داده‌ها ثبت گردد.

گام سیزدهم (گردآوری داده‌ها متاثر از اقدام بهینه)

در این مرحله داده‌های کمی به روش اندازه‌گیری و داده‌های کیفی با استفاده از تبادل نظر گردآوری میشود.

گام پنجم (دهم) (تخلیل شواهد تاثیر اقدام و تهیه گزارش مقدماتی)

با استفاده از روش آماری مناسب میانگین نمرات گزارش اولیه و گزارش ثانویه (پس از آموزش) هر فرد و تمام افراد را (به صورت ماهیت واحد) تجزیه و تحلیل آماری میکنیم و میانگین و انحراف معیار آنها را به صورت جدول تهیه و حتی المقدور میانگین عملکرد نمره تمامی افراد در قبل و بعد از دوره آموزش (اقدام) را مقایسه آماری (از قبیل آزمون T) نموده و نتایج بدست آمده را به صورت خلاصه گزارش میکنیم. این مقایسه در واقع مقایسه تغییر در وضعیت نامعین میباشد.

گام شانزدهم (گرد هم آیی ناظران و تهیه گزارش نهایی)

گزارش اولیه را در اختیار ناظران قرار داده و به ویژه نتایج منبعث از اقدام پژوهی (به ویژه اقدامات نوآورانه و ابتکاری) را برای آنها تشریح می کنیم و پس از گرفتن بازخورد ناظران (در گروه والد) در خصوص گرهی ترین تکنیک اجرای طرح از نظر نوع اقدام انجام شده، گزارش نهایی را با توجه به ساختار و چارچوب پذیرفته شده در حوزه علمی مربوطه تدوین می نماییم.

گام شانزدهم (ارزیابی تمقیق)

در گزارش نهایی باید در مورد موقعیت نامعین، سوال یا فرضیه تحقیق، اقدام انجام شده و مراحل آن، میزان مشارکت افراد و نیز صحت و اعتبار نتایج بدست آمده و به طور مشخص تمامی شرایط حاکم بر اجرای طرح به طور مبسوط و با ذکر جزئیات مطالبی ذکر نمود و شرایط استفاده از طرح برای استفاده بعدی را توصیف نمود.

لازم به ذکر است که در سال ها و دوره های بعدی می توان از روش مربوطه و نیز روش های جدیدتر اقدام پژوهی مجددا استفاده کرد و به تدریج موقعیت محققین را از نظر تهیه گزارش نهایی پایش نمود و سیستم را از این نظر ارتقا داد.

جهت نیل به نتایج عالی، تمام شرایط فوق در چارچوب قوانین محکم و تبدیل ناپذیر انجام خواهد گشت. لذا محققان باید خود را از ابعاد گوناگون فکری، روحی و جسمی تقویت نمایند. بدیهی است در صورت قصور، کم کاری یا بی توجهی در گروه، مدیر تحقیق پیرو توافقات انجام شده عمل خواهد کرد. همچنین با مشورت مدیر تحقیق، موسسه والد تمهیدات مناسبی را برای گروه و تک تک افراد تدبیر نموده است که در صورت تحقق شرایط مورد نظر، مدیر تحقیق دست به اقدام خواهد زد.

نویسنده: سعید بیکی (cephexin@secumania.net)

© Secumania Security & Vulnerability Research Lab
www.secumania.net

دی ماه ۱۳۸۶